

Responsabilitate pentru educație

Tineri competenți pentru România

Democrație în universități

Democrație în Universități

Democrația în universități

Problema identificată:

Studentii nu reprezintă o prioritate pentru autoritățile de la nivelul universităților și nici pentru membrii Parlamentului. Astfel, aceștia nu tratează problemele studenților cu suficientă seriozitate, neincluzându-le ca priorități în strategiile universităților sau în cadrul legislativ național. Pe lângă faptul că nu se mai alocă resurse suficiente pentru dimensiunile care vizează studenții, nu se manifestă un interes real pentru implementarea aspectelor care ridică dificultăți pentru factorii decizionali. Mai mult decât atât, deși cadrul legislativ actual recunoaște studenții ca fiind parteneri ai instituțiilor de învățământ superior și membri egali ai comunității academice, iar recomandările internaționale îi recunosc ca parteneri egali în guvernarea învățământului superior, încă există decizii la care participarea studenților este garantată doar în mică măsură, astfel încât aceștia nu pot influența ca deciziile din aceste instituții să fie luate în interesul studenților.

Prin acest Proiect Legislativ ne propunem să îmbunătățim situația participării studenților în luarea deciziilor care privesc învățământul superior atât la nivel local cât și la nivel național, dar și valorificarea conștiinței civice dobândite de studenți prin participarea la procesul decizional în universități, în vederea democratizării societății.

Argumente:

- Odată cu aprobarea Legii Educației Nr.1/2011 modalitatea de conducere și alegere a membrilor comunității academice în funcțiile de conducere în instituțiile de învățământ superior a fost schimbată. Astfel, participarea studenților în luarea deciziilor a fost mult mai atent reglementată, față de prevederile care îi fuseseră acordate prin fosta Lege a Învățământului din Nr. 84/1995. Noutățile care sunt aduse prin noua lege pe palierul participării studenților se referă la schimbarea modalității de alegere a acestora în Consiliile Facultăților și Senatele Universităților, la diminuarea procentului pe care îl dețineau conform fostei legi în alegerea Rectorului, la specificații clare în ceea ce privește dreptul de a fi reprezentant în forurile decizionale din cadrul universităților, la procentul mic care le este garantat în forurile executive ale universității.
- Prin diminuarea procentului de studenți cu drept de vot în alegerile pentru funcția de Rector, studenții nu sunt tratați ca parteneri cu drepturi depline în procesul de alegere a persoanei care deține cea mai importantă funcție din Universitate. Conform LEN, Rectorul este ordonatorul de credite al universității, fiind responsabil de alegerile decanilor și de componența echipei de prorectori. Totodată, acesta are un rol deosebit de important în stabilirea strategiei universității, dar și în propunerea bugetului universității.
- Remarcăm nevoia creșterii gradului de participare al studenților în Consiliul de Administrație, având în vedere rolul deosebit de important al acestei structuri, mai ales în ceea ce privește luarea de decizii care vizează bugetul instituțional, strategia de termen mediu și lung și politicile pe domenii de interes ale universității, prevederile legislației garantând accesul unui singur membru reprezentant al studenților în această structură.
- Participarea studenților în guvernarea învățământului superior, este garantată prin politicile internaționale care s-au înmulțit odată cu evoluția procesului Bologna. În cadrul Conferinței Ministeriale de la Praga (2001), Miniștrii Educației au afirmat faptul că studenții trebuie să participe și să influențeze organizarea și conținutul politicilor educaționale din cadrul universităților, iar în cadrul Conferinței Ministeriale de la Berlin (2003) studenții au fost recunoscuți ca membri cu drepturi depline ai comunității academice și parteneri egali în guvernarea învățământului superior. În cadrul Conferinței Ministeriale de la Budapesta

(2010) Ministerii Educației reafirmă rolul studenților ca și actori cheie în dezvoltarea Spațiului European al Învățământului Superior, în dezvoltarea cunoștințelor și competențelor necesare pentru viitoarele lor cariere, dar și pentru formarea studenților ca cetățeni care să susțină dimensiunea democratică a societăților.

- Importanța participării studenților a fost readusă pe agenda publică cu ocazia întâlnirii ministeriale de la București, aceștia declarând următoarele: *„Confirmăm angajamentul nostru de a menține responsabilitatea publică pentru învățământul superior și recunoaștem nevoia unui dialog deschis asupra finanțării și guvernancei învățământului superior. Admitem importanța dezvoltării de instrumente adecvate de finanțare pentru a urmări obiectivele noastre comune.[...] Ne angajăm să sprijinim implicarea studenților, a cadrelor didactice și altor categorii de personal în structurile de guvernare de la toate nivelurile și reiterăm angajamentul nostru pentru instituții de învățământ superior autonome și responsabile care adoptă libertatea academică.”*
- Studenții sunt actori de bază ai educației superioare, iar participarea acestora la dezvoltarea de politici în ceea ce privește învățământul superior atât la nivelul universităților, cât și la nivel național, constituie cheia spre un învățământ public, echitabil, pentru dezvoltare socială echilibrată, pentru creștere economică, așa cum se recunoaște inclusiv în declarația Ministerială de la București (2012). Participarea studenților în guvernarea învățământului superior este esențială pentru a transforma studenții în cetățeni activi care să contribuie la dezvoltarea unei societăți democratice. Atribuirea rolului de membrii participanți activi, în procesul de guvernare al învățământului superior, și nu de consumatori ai serviciilor oferite de universități, poate avea un impact semnificativ atât la dezvoltarea unei sistem educațional mai apropiat de nevoile celor care beneficiază de el, dar și la dezvoltarea societății per-ansamblu.
- Studenții nu pot fi considerați ca fiind clienți ai universităților, ci prin garantarea participării, sunt direct responsabili pentru bunul mers al educației superioare. Din păcate, în percepția celorlalți actori, studenții sunt încă văzuți ca și consumatori pasivi, cărora încă nu li se acorda încredere deplină pentru a participa în mod egal la procesul de guvernare. Un exemplu în acest sens este limitarea procentului de participare al studenților în procesul de alegere al Rectorului Universităților. Această limitare relevă pe lângă lipsa de încredere în capacitatea studenților de a lua decizii și nerespectarea recomandărilor internaționale prin care studenții sunt recunoscuți ca fiind parteneri în luarea deciziilor.
- În studiul realizat de către ANOSR cu privire la implementarea Procesului Bologna văzută din perspectiva studenților din România (2012, nepublicat), se poate observa faptul că peste 50% din organizațiile studentești respondente consideră că dimensiunea socială a educației nu este privită ca fiind o prioritate pentru principalii actori responsabili de dezvoltarea politicilor în domeniul învățământului superior din România. Mai mult decât atât, 44% dintre acestea au afirmat faptul că în universitățile în care activează, studenții sunt considerați de către conducerile acestor instituții ca fiind parteneri doar la nivel declarativ, iar în ceea ce privește luarea deciziilor, opiniile și doleanțele acestora sunt lăsate în plan secund. Considerăm că acest aspect evidențiază gravitatea problemei aduse în discuție anterior, justificând nevoia creșterii procentului de participare a studenților la toate nivelurile decizionale din cadrul universităților.
- Studenții trebuie să fie implicați în elaborarea oricăror proiecte ce vizează dialogul social în subiecte relevante pentru studenți (precum educație, tineret, protecție socială,

angajabilitate, relații de muncă, sănătate și mediu), modificările propuse de aceștia având o importanță majoră în vederea facilitării implicării reale a tinerilor și studenților în domenii de interes care îi privesc în mod direct.

Soluții:

- Acordarea dreptului de a participa în procent de 25% în alegerea Rectorului;
- Prezența studenților în Consiliul de Administrație în procent de 25%
- ANOSR să fie reprezentate în Consiliul Economic și Social

Impact: Impactul scontat pe care propunerile legislative le-ar avea în domeniul participării studenților, va putea fi observat la nivelul creșterii satisfacției studenților asupra educației superioare, prin includerea domeniilor de interes studentesc ca puncte strategice în direcția de dezvoltare a universităților, dar și pe termen lung prin formarea de cetățeni responsabili pentru dezvoltarea societății democratice, prin renunțarea la pasivitatea și la conformismul care caracterizează în momentul de față cetățenii români.

